

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XL. — Izdan in razposlan dne 22. avgusta 1879.

108.

Postava od 19. julija 1879,

o dolžnosti razkužbe ali desinfekcije pri vožnji živine po železnicah in na ladjah.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó :

§. 1.

Železnocestne uprave so dolžne, vsak železnocestni voz, v katerem so se prevažali prežvekovalci, prasiči, konji, osli in mezgi ali mule, precej po vsakokratni uporabi podvreči takemu razkuževanju, da se z njim more vzeti moč kužnini, katera bi se voza držati utegnila.

Dokler se ne razkužijo, ne smejo se taki vozovi uporabljati za nikako vožnjo.

Takisto je treba po vsakokratni rabi razkužiti vso tisto pripravo ali orodje, ki se je pri prevažanju živine rabilo za krmljenje, napajanje, privezovanje ali za kar si drugega bodi.

Kadar razsaja kaka prijemljiva živinska bolezen, naj politično deželno oblastvo železnocestnim upravam naloži dolžnost, po vsakokratni porabi razkuževati tudi stopnjice, po katerih se živina spravlja na voz in z voza, in pa železnocestne obronke, vkladališča in razkladališča in živinska zganjališča.

§. 2.

Gnoj in steljo, kar se tacega najde na vozeh, stopnjicah, stajališčih, treba je zbirati in takoj razkužiti, ako jih ni po propisu postave o živinski kugi uničiti.

V odpravo razkuženega ali uničiti se imajočega gnoja in steljiva ne smejo se goveda vpregati.

§. 3.

Dolžnost, razkuževati železnocestne vozove ter druge priprave in stvari, ima tista železnocestna uprava, v katere področji se vozovi razkladajo (izpraznjujejo).

Ako se vozovi izpraznijo v kaki vnanji deželi, tedaj je razkužiti voze, kadar nazaj pridejo, dolžna tista železnocestna uprava, katere železnico v okrogu veljavnosti te postave oni najpred taknejo (zadenejo), razen ko bi bili uže v vnanji deželi po propisu razkuženi in je verovno izkazano, da se je to zgodilo.

Gnoj in steljivo naj razkužuje, oziroma uničuje tista železnocestna uprava, v katere področji se nahaja eno in drugo.

§. 4.

V razkuževanje rabljenih železnocestnih voz določa trgovinsko ministerstvo, dovprašavši železnocestne uprave, tiste postaje (stacije), kamor je treba vozove z razkladališč, kjer jih ni mogoče razkužiti, brez odlaganja odpraviti ter propisanemu postopku podvreči.

§. 5.

Železnocestne uprave imajo pravico, za troške, združene z razkužbo, oziroma s pokončevanjem, pobirati neko pristojbino, katere iznos trgovinsko ministerstvo — dovprašavši železnocestne uprave — od časa do časa določa in na znanje daje.

§. 6.

Dolžnost železnocestnih uprav je, pošiljavcem v §. 1 imenovanih živali dopuščati, vozove, ki jih je železnocestna uprava uže razkužila, o svojem trošku vnovični razkužbi po propisu podvreči.

Ali taka razkužba mora se izvesti v času, katerega železnocestna uprava določi.

Troške, kar se jih nabere odtod, da so vozi vsled tega dalje zadrževani, nosi pošiljavec.

§. 7.

Določila §§^{fov} 1, 2 te postave naj podobno veljajo tudi za prevoznje na ladjah gledé tistih prostorov, kamor se živali nameščajo ali v katere stopajo.

Ladje in v §. 1 naštete priprave naj se razkužijo precej po tem, ko se živina iz ladje spravi.

Razkužba v vnanji deželi opravljena sme samo tedaj nadomeščati razkužbo, kakoršna je v tozemstvu propisana, kadar je verovno izkazano, da je bila po propisu storjena.

Razkužbo opraviti ima dolžnost ladje poveljnik ali kapetan, oziroma prevoznništvo.

§. 8.

V prevoz živalskih sirovin (sirovih pridelkov) porabljene železnocestne vozove in ladje treba je razkužiti po vsakokratni vožnji:

- a) suhih ali samo nekoliko podelanih živalskih, zlasti od prežvekovalcev izvirajočih sirovin iz kugočistih (zdravih) krajev take dežele, v kateri je goveja kuga;
- b) mesa in kož, lahko tudi drugih živalskih delov iz klavnice na meji;
- c) mesa in kož, izvirajočih od takih goved, ovác, koz, ki so bile zarad suma goveje kuge ali pljučne kuge pobite a najdene, da so zdrave, ali ki so, — ne bodoč na sumu zastran goveje kuge, — bile zaklane na okuženem mestu ali v kužnem okraji.

Ukazoma se določa, kako naj se prevozništvu izkazujejo okolnosti pod a), b), c) navedene. Takisto se tudi ukazoma ustanavlja, je li treba tisto robo, v katero so bile take reči spravljene, razkužiti ali pa uničiti.

§. 9.

Orodje in priprave, ki so se rabile pri razkuževanju, treba je tudi razkužiti. Takisto naj se tudi ljudje, ki so pri tem delo imeli, podvržejo nekemu čistilu.

§. 10.

Razkužba naj se dela pod nadzorom v stvari zvedenih oseb in pod oblastveno pripažnjo. Ukazoma se določa postopek razkuževanja.

§. 11.

Ako bi se propisana razkužba prav ne izvedla, ako bi se opustila ali odrekla, to naj se o trošku in pogibelji (nevarnosti) prevozništvu uradoma opravi.

§. 12.

Kdor ne izpolni dolžnosti, katere ima gledé tega, da zaukaže, nadzira ali izvede razkužbo, bode kaznovan po določilih postave o goveji kugi.

Globe (kazni v denarjih) teko v državno blagajno.

§. 13.

Moč te postave začne se v treh mesecih po tem, ko bode razglašena. S to dobo nehá veljavnost dozdanjih propisov, ki se tičejo predmeta te postave.

§. 14.

Ministrom notranjih reči, pravosodja in trgovine je naročena zvršitev postave in dana moč, vsakemu po svojem področji izdati ukaze v nje izvod potrebne.

V Bruku, dne 19. julija 1879.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Glaser s. r.

Chlumecky s. r.

109.

Ukaz ministerstev za notranje reči, pravosodje in trgovino od 7. avgusta 1879,

v zvršbo postave od 19. julija 1879 (Drž. zak. št. 108), o dolžnosti razkužbe pri vožnji živine po železnicah in na ladjah.

V zvršbo postave od 19. julija 1879 (Drž. zak. št. 108), o dolžnosti razkužbe pri vožnji živine po železnicah in ladjah dajó se naslednja ukazila:

K §. 1.

Vsak za vožnjo živine uporabljen voz, v katerem so se vozile v §. 1 te postave imenovane živali, namreč: prežvekovalke (goveda, ovce in koze), svinje, konji, osli in mezgi ali mule, treba je precej, ko se živina iz njega spravi, zaznamiti z belim, na eni izmed obeh dolgih strani voza pritisnjenim lističem, ki obsega debelo tiskane besede „bodi razkužen“ in na katerem je pripomniti tudi dan in uro raztovoritve ter pristaviti štempelj železnocestne postaje.

Ako se voz ne razkužuje v tisti postaji, kjer se je raztovoril, naj se poočiti tudi postaja, kamor ga je odpraviti zaradi razkužbe. Po opravljeni razkužbi naj se pod prej omenjeni listič prilepi drug rumen (žolt) list (večje oblike), ki obsega debelo tiskano besedo „razkužen“, in na katerem je s pristavljenim pečatom železnocestne postaje pripomniti tudi dan in uro dokončane razkužbe. Oba lističa naj se odstranita, kadar se voz zopet natovori.

Razkužba mora najdalje v 48 urah po raztovorjenji dovršena biti.

Kadar se kak voz zaradi razkužbe preodpravi v razkuževalno postajo, mora se to o pravem času priznati te postaje načelniku.

Taki vozovi se v razkuževalno postajo ne smejo odpravljati z železnocestnimi vlaki, s katerimi se sama živina vozi. Kadar se taki vozovi odpravljajo z drugimi vlaki, morajo se pritikati na konci vlaka in ne neposrednje k takim vozém, ki so z živino natovorjeni.

V razkužbo namenjeni vozovi naj se skrbno zaprti držé ter v postaji, kjer se odtaknejo, ves čas, dokler se ne odpravijo v razkuževalno postajo, in v ti postaji, dokler se ne razkužijo, kje v stran postavijo takó, da se zanos kužnine onemogoči.

Predno bodo razkuževani, morajo se vozovi, v katerih se je živina vozila, dobro očistiti, namreč tako, da se odpadki, stelja, blato ali otrebki, kar jih je v vozéh, odstranijo, tla ali podovi, stene in stropi s togimi ščetkami ali topimi metlami odrgnejo in vmes z vodo poplakujejo. Po zimi o mrazu je rabiti krop, da se primrzla nesnaga bolje odpravi.

Na tistih mestih, kjer se blato iz voz spravlja, naj bodo tla taka, če je moči, da ne puščajo, ter naj se razkužijo brž po tem, ko bode odneseno blato.

Tudi tiste priprave, ki so se pri vožnji živine v kar si bode rabile, treba je poprej očistiti ter naj se pošiljavcu živine, če so njegove, stoprv po tem izročé, ko so bile po propisu razkuževane.

Takisto naj se tudi v področji železnice bivajoča dvorišča živinska, prenakladališča, gonje, po tem stopnjice in obronki, na katere prihaja živina, skrbno vzdržujejo, da bodo čisti; kar se najde na njih blata, stelje itd. naj se po vsakokratni uporabi odpravi.

V takih slučajih, kjer se pri dovozu živine najde katero živinče, da ima prijemljivo bolezen, ali da je je sumno, naj se vsi predmeti, na katere so iz voza spravljeni živinčeta stopila, očistijo in po tem razkužijo.

Imajo li se za nekaj časa tista mesta, kjer se živina v vozove in iz voz deva, živinska dvorišča, stopnjice, obronki sploh ali samo pri vožnji v §. 1 postave imenovanih vrst živine ali za živino iz nekih dežel ali deželnih delov privaževano razkuževati, to naj politično deželno oblastvo ukaže po tem, če je neka nevarnost za zanesenje prijemljivih živinskih bolezni, ter naj tak ukaz o pravem času priznani železnocestnim upravam.

Oddelke v vozéh za prtljago, ki se rabijo za odpravo posameznih živinčet, in pa v to porabljene voze pridatnike treba je takisto po vsaki vožnji propisanemu čistilu in razkužilu podvreči.

Postajni načelniki imajo dolžnost, dohajajoče v živinsko vožnjo namenjene voze, ki imajo na sebi sled opuščenega ali nedostatnega očiščenja in take, ki niso prav razkuženi, ustaviti ter brez odloge napraviti, da bodo popolnem osnaženi ali razkuženi.

K §. 2.

Pri čiščenju voz, gredic, obronkov, stajališč in tovorilišč, gonj itd. nabrani gnoj, smeti in steljivo iz voz treba je na posebnih, primerno osamljenih mestih nakupovati ter polivati z vapnenim mlekom ali zredčano žepeno kislino (1 del žepene kisline na 20 delov vode).

Pri vožnji prežvekovalk, ki prihajajo iz zdravih krajev kake z govejo kugo onesnažene dežele, in v takih slučajih, v katerih se na živalih, iztovorjenih opazi kaj tacega, zarad česa je očitno ali vsaj sumno, da imajo ali da utegnejo katere izmed njih imeti govejo kugo, smrkelj ali vranični prisad, treba je gnoj, smeti in steljo na pripravnih mestih sežgati ali zakopati ter takó uničiti.

Politično oblastvo naj čuje nad tem, da gledé omenjenih mest, ki se izberó v to, ne bode nikakega pomišljaja v zdravstvenem oziru.

K §. 3.

Iz vnanjega vračajoče se vozove, ki so bili rabljeni za živinsko vožnjo, treba je na prvi tozemski razkuževalni postaji očistiti in razkužiti, če ni verovno izkazano, da so bili že na vnanjem podvrženi razkužilu, katero odgovarja temu ukazu.

S tujimi vladami na to stran sklepani dogovori bodo se prevozníštvom posebej na znanje dajali.

V vseh okolnostih je pa vendar treba vozove za živinsko vožnjo, kadar dosepejo do tozemske mejne postaje, ogledati, če so bili dobro osnaženi in razkuženi, a če niso, treba je to storiti.

K §. 4.

Železnocestne postaje, ki se namenijo za razkuževalne postaje, morajo biti v dovoljni meri opravljene z vsemi tistimi naredbami in napravami, ki omogočujejo izvod razkužbe takó, da bode ustrezala vsem zahtevom, ter je treba te naprave tudi vsegdar v dobrem stanu porabnosti vzdržavati.

Železnocestnih uprav dolžnost je, napravo takih razkuževalnih postaj na znanje dati političnemu okrajnemu oblastvu. Le to oblastvo naj se prepriča o njihovi primernosti z ozirom na propise v tem ukazu k §. 10 postave razložene.

V vsaki razkuževalni postaji naj se zarad razvidnosti razkuženih živinskih voz osnuje prigledna knjiga, ki naj obseza naslednje predelke :

Številka voza in železnica, katere svojina je, ime postaje, kjer je bil raztovorjen, dan in ura dovršene raztovoritve in razkužbe in predelek za opomnje organa državni nadzor vršečega.

Pri voženji posameznih živinčet in sirovin sme se čiščenje in razkuževanje dotičnega voza opraviti tudi v postaji, kjer je bil raztovorjen. Isto veljá gledé razkužbe pri vožnji rabljenih priprav ali orodij.

K §. 5.

Pri odmerjanji razkužbenih troškov naj bodo podloga povračilu samo tisti troškovi, ki so z razkuževanjem, oziroma uničevanjem združeni.

Za čiščenje, ki se opravi pred pravo razkužbo ali brez ozira na-njo, ne povračuje se nič.

Pristojbine ustanovljajo se za voz s srednjim iznosom troškov, ki jih je železnica sama imela, brez ozira na dolgost ceste, katero je živinski voz pretekkel.

K §. 6.

Ako bi kateri pošiljavec živine zahteval vnovično razkužbo voz za vožnjo njegove živine določenih, naj se ta razkužba praviloma izvede po postopku, povedanem v tem ukazu. Uporaba drugega razkužbenega postopka potrebuje dogovora z železnocestno upravo.

K §. 7.

Vozila ladjeplovstva notranjega (po rekah in jezerih), ki so nalašč namenjena za vožnjo v §. 1 postave imenovanih živinskih vrstá, morajo se na mestu, od prehoda oddaljenem očiščevati in razkuževati.

Gledé pomorskih ladij naj organi pristaniške in pomorsko-zdravstvene uprave skrbé za to, da se v občenji z ladjami, oziroma prostori ladje, ki jih treba očistiti in razkužiti, ravná s tisto opreznostjo ter čiščenje in razkuževanje opravi takó, da se kužnina nikamor ne zanese.

Na čiščenje prostorov ladje, mostov in pristajališč, kamer živina o raztovoritvi stopa, na odpravo gnoja, smeti, steljiva, in na razkužbo teh predmetov, naj se podobno uporabljajo propisi v tem ukazu k §§. 1, 2 in 10 postave dani.

Razkužba pri živinski vožnji porabljenih prostorov ladje in priprav mora po raztovoritvi pri ladjah notranjega plovstva najpozneje v 48 urah, a pri pomorskih ladjah brez vsega nepotrebnega odloga dovršena biti.

V odstavku 1 omenjena vozila notranjega plovstva morajo imevati knjigo priglednico. Knjiga ta naj obsega naslednje predelke: Ime podjetja, oznamenilo ladje, vrsta in izvir tovara, dan in ura raztovoritve in razkužbe, predelek za opomnje organa državni nadzor vršečega. Pri pomorskih ladjah treba je zvršeno razkužbo na zdravstvenici uradoma potrjevati.

Gledé pripuščanja ladij v živinsko vožnjo porabljenih, ki se vračajo iz inozemstva, za nadaljšnjo rabo naj podobno veljajo določila v tem ukazu k §. 3 postave dana.

K §. 8.

Gledé izkaza zahtevanega v §. 8 postave z ozirom na sirovine pod *a)*, *b)*, *c)* imenovane, prinašati je prevoznistvu potrdnice o izviru, katere izdaje za stvari, navedene pod *a)* župan, za tvarine pod *b)* omenjene cesarski živinozdravnik, komur je izročen nadzor take klavnice, in za živalske dele, imenovane pod *c)*, kužna komisija.

Politična deželna oblastva so dolžna, kakor se goveja živina prvič po deželi uname in kadar do dobrega potihne, to brez odloga na znanje dati vsem železnocestnim družbam in paroplovstvenim podjetjem.

Takisto naj tudi vsako politično deželno oblastvo, doznavši, da je v sosedni vnanji deželi goveja kuga vnela se ali zopet nehala, omenjenim občilnim zavodom to precej priobči.

Z ozirom na določilo §^a 8 a) postave, morajo se pri vožnji živalskih proizvodov, ki se vvažajo preko kontumačnic, vozila vselej razkužiti. Tak prihod ali izvir mora se s potrdnico kontumačnega urada izkazati.

Pri voženji usoljenih kož razkuževanje ni potrebno.

K §. 9.

Ljudje, ki imajo delo s čiščenjem in razkuževanjem, naj se pri tem delu služijo nalašč v to narejenih vrhnih oblačil, katera je po dovršenem opraviu v vodi prati in na to izdatno prevetrovati. Isto bodi z obuvalom.

Taki ljudje naj si umijejo roke, in če so bosí delali, tudi noge z dvoodstotno raztopino karbolne kisline. Med delom in dokler se niso ocedili in oprali, morajo ti ljudje ogibati se vsakega občenja z ljudmi, kateri imajo delo z živino, ne smejo jim blizu priti niti stopiti na očiščena ali razkužena živinska stajališča itd.

K §. 10.

Razkužujejo naj se vozovi ali:

1. z vročimi vodenimi pari, ki se z naponom od najmanj 2 atmosfer dovažajo na vse dele v notranjem prostoru voza, ali
2. z kropom od najmanj 70° Celsius, kateremu je primešeno pol odstotka kalcinirane sode ali lugaste soli (pepelika); s tem je treba vse dele voza spirati dotle, da vsak živalski duh popolnem mine, ali
3. s tem, da se pod in vsi stranski deli z vodo (o mrazu s kropom) oškropé in po tem oščetajo z vodeno raztopino, ki ima v sebi 2 odstotka karbolne kisline in 5 odstotkov železnega vitriola ali namesto tega 3 odstotke klorcinka.

Taki vozovi, ki ne dopuščajo, da bi se z vodo prali, naj se po tem, ko je pod in strop dobro omyt z alkaličnim lugom, morajo se prekajati, namreč s klorovim vopnom, ki se na lesenih ali prstenih tasah razpostavi, ali pa s tem, da se razvija klor iz zmesi od 1 dela klorovega vopna in 2 delov navadne solne kisline ali 5 delov kuhinjske soli, 2 delov v prah stolčenega mangana in 4 delov vode, kateri se pridenejo 4 deli koncentriranega vitrijolovega olja.

Če se uporablja samo klorovo vopno, mora kajenje trpeti najmanj po 8, o večjem mrazu 12 ur pri tem ko je voz popolnem zaprt. Pri uporabi zmesi, ki razvijajo klor, bode dovolj, če 6 ur delujejo. Po zimi vendar zmes iz kuhinjske soli, mangana in vodene žepene kisline ni uporabna, ker se pri nizki toplini iz te zmesi premalo klora razvija.

V vseh slučajih morajo se prostori voza, predno se smejo vnovič rabiti, dotle prevetrovati, dokler imajo znaten duh po kloru.

Priprave, ki so se med vožnjo rabile za napajanje ali krmljenje živine, treba je samo pariti z vročimi vodenimi sopari ali z vročim lugom.

Gledé ostalih priprav sme uporabiti se kateri bodi izmed postopkov, dopuščenih za razkužbo voz.

Nakladališča in razkladališča živinska, dvorišča, gonje, stopnjice in obronki naj se v tistih slučajih, kjer jih je treba očistiti in po tem tudi razkužiti, razku-

žujejo s tem, da se polivajo z dwoodstotno raztopino karbolne kisline ali posipajo s karbolnokislím (fenilokislím) vapnom.

Priprave, ki se rabijo pri čiščenji teh predmetov, morajo se po vsakokratni porabi same dobro z vodo oprati in očediti in če se ti predmeti razkužujejo, tudi z raztopino karbolne kisline razkužiti.

Politična oblastva imajo dolžnost, paziti, da se postava in izvršitveni propis sè strani železnocestnih in notranje-plovstvenih podjetij izpolnjuje, in to gledé poslednjih pod sodelovanjem rečno-policijskih organov.

Sosebno naj politična oblastva od časa do časa ogledujejo razkuževalne postaje ter po okolnostih ukazujejo, kar je prav.

O važnejših povodih naj se ona gledé takih ukazíl domenijo z glavnim nadzorstvom avstrijskih železnic.

Organom političnih oblastev je vsak čas dopustiti pristop k prostorom ladje, in k nakladališčem in razkuževališčem kolodvorov in pa vpogled v knjige pri-glednice, o katerih se govori v §§. 4 in 7.

Gledé pomorskih ladij dolžni so dotični pristaniški in pomorsko-zdravstveni organi paziti na to, da se postava in v nje izvršbo izdani propis potanko izpolnjuje.

K §. 12.

Železnocestne uprave naj političnim oblastvom tanje priznanijo tiste organe in osebe, katerim je pod odgovornostjo izročeno nadziranje in ravnanje čistilnih in razkuževalnih del.

Taafe s. r.

Glaser s. r.

Chlumecky s. r.